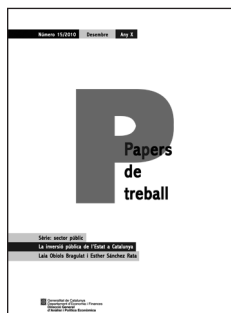

La inversió pública de l'Estat a Catalunya

Laia Obiols Bragulat

Esther Sánchez Rata

Departament d'Economia i Coneixement

La inversió pública de l'Estat a Catalunya ha estat un dels temes freqüents de l'agenda política dels darrers anys davant la constatació de l'acumulació d'un dèficit històric en matèria de grans infraestructures, a causa d'una política inversora estatal històricament centralista (xarxa radial de transport) i de reequilibri territorial.

La disposició addicional tercera de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (DA 3a de l'EAC) pretén pal·liar aquest dèficit històric d'infraestructures clau per al creixement econòmic i la millora de la competitivitat a Catalunya. Arran de l'aprovació de la DA 3a de l'EAC l'any 2006, l'Estat ha d'assegurar a Catalunya un nivell d'inversió estatal equivalent al pes del PIB català durant set anys.

El paper de treball recull tot el ventall de dades d'inversió pública de l'Estat disponible per tal d'obtenir-ne una imatge al més global possible de l'evolució a Catalunya i comparar-la amb la de les altres comunitats autònomes, especialment a la darrera dècada. Es valora l'esforç inversor de l'Estat a Catalunya des d'un punt de vista quantitatiu i no qualitatiu, és a dir, no

es valora si les quanties invertides per l'Estat a Catalunya i a les altres comunitats autònomes han estat adreçades als projectes de més rendibilitat social o no. Aquest càlcul seria objecte d'un altre tipus de treball.

El primer apartat del paper mostra les inversions reals pressupostades pel sector públic estatal a Catalunya des de 1997. El segon està dedicat a les inversions reals liquidades, més concretament a la sèrie històrica disponible: la de les liquidacions del grup Foment (Ministeri de Foment i organismes i empreses públiques associades) des de 1991. El tercer apartat mostra el detall de la distribució per comunitats autònomes de les transferències de capital liquidades de l'Estat als ens territorials (articles 75 i 76) entre 2002 i 2007. I el quart presenta un resum de les inversions pressupostades i liquidades dins de l'àmbit metodològic de la DA 3a de l'EAC.¹

1. Capítol 6 i articles 75 i 76 de la totalitat del sector públic estatal (ajustats amb les inversions finançades amb mètode alemany) que són d'àmbit econòmic (àrea 4 de despesa de la classificació funcional dels pressupostos generals de l'Estat).

Quadre 1

Evolució de les inversions reals pressupostades del sector públic estatal* (milions d'euros)								
Any	Catalunya	Total regionalitzat	Total	% Cat/ Total reg.	% Total reg./ Total	% variació interanual		
						Catalunya	Total regionalitzat	Total
1997(p)	549	6.882	9.754	8,0	70,6	-	-	-
1998(p)	511	6.769	9.902	7,6	68,4	-6,9	-1,6	1,5
1999	941	8.110	11.021	11,6	73,6	84,0	19,8	11,3
2000	1.246	8.844	13.429	14,1	65,9	32,4	9,1	21,8
2001	1.610	12.657	16.598	12,7	76,3	29,2	43,1	23,6
2002	2.034	13.192	18.336	15,4	71,9	26,3	4,2	10,5
2003	2.557	16.101	20.453	15,9	78,7	25,7	22,1	11,5
2004	2.740	17.557	22.707	15,6	77,3	7,2	9,0	11,0
2005	2.785	17.800	23.903	15,6	74,5	1,6	1,4	5,3
2006	2.878	19.744	25.263	14,6	78,2	3,3	10,9	5,7
2007	2.958	21.340	28.630	13,9	74,5	2,8	8,1	13,3
2008	3.728	24.756	31.809	15,1	77,8	26,0	16,0	11,1
2009	3.791	25.017	31.504	15,2	79,4	1,7	1,1	-1,0
2010	3.626	23.823	29.269	15,2	81,4	-4,3	-4,8	-7,1
2011(p)	2.546	16.709	20.639	15,2	81,0	-29,8	-29,9	-29,5

* Agregació del sector públic administratiu amb pressupost limitatiu (Estat, organismes autònoms, agències estatals, altres organismes públics i Seguretat Social) i el sector públic amb pressupost estimatiu (societats mercantils estatals, entitats públiques empresarials, fundacions estatals i la resta d'entitats amb pressupost estimatiu).

(p) projecte.

Font: pressupostos generals de l'Estat.

S'observa que l'esforç inversor de l'Estat a Catalunya presenta un punt d'inflexió l'any 2001, gràcies a l'inici de les obres de grans infraestructures com la línia ferroviària d'alta velocitat (TAV), la modernització i posterior ampliació de l'aeroport de Barcelona i les ampliacions dels ports de Barcelona i Tarragona. Tant en termes pressupostats com liquidats, a partir del 2001 les sèries d'inversió real de l'Estat a Catalunya evidencien una millora no només en valors absoluts –la quantia anual es duplica respecte als imports dels anys anteriors– sinó també en termes del pes de Catalunya sobre el total d'inversions regionalitzades.

Pel que fa a la sèrie del pressupost total d'inversions reals, entre 1997 i 2001 el pes de Catalunya en el total regionalitzat va ser d'un 10,8% de mitjana. Entre 2002 i 2011 el pes mitjà ha estat d'un 15,2%.

Pel que fa a les inversions reals liquidades del grup Foment, entre 1991 i 2000 les executades a Catalunya representaven un 10,6% del total regionalitzat de mit-

jana del període. Entre 2001 i 2009 el pes mitjà ha estat d'un 17,1%, amb un màxim d'un 18,4% el darrer any coincidint amb la finalització de les obres d'ampliació de l'aeroport del Prat i la continuació de les obres de la línia ferroviària d'alta velocitat Madrid-Barcelona-frontera francesa.

Tot i la menor importància quantitativa, les transferències de capital liquidades adreçades als ens territorials catalans assoleixen un pes d'un 16,7% del conjunt de comunitats autònomes l'any 2007 (el darrer disponible), quan al 2002 representaven un 5,2%, gràcies a l'increment de les transferències ingressades per la Generalitat en matèria de medi ambient.

Pel que fa al compliment de la DA 3a de l'EAC, mitjançant l'acord compensatori de 8 de novembre de 2010 s'ha assolit el volum d'inversió que correspon al compliment de l'any 2007 i el darrer any liquidat (2009) s'ha reduït força el diferencial entre el pes de les inversions en infraestructures econòmiques a Ca-

Quadre 2

Evolució de la inversió real liquidada del grup Foment (milions d'euros)								
Any	Catalunya	Total regionalitzat	Total	% Cat/ Total reg.	% Total reg./ Total	% variació interanual		
						Catalunya	Total regionalitzat	Total
1991	365	4.390	5.578	8,3	78,7			
1992	410	4.128	5.074	9,9	81,4	12,3	-6,0	-9,0
1993	430	4.814	5.616	8,9	85,7	4,8	16,6	10,7
1994	476	4.968	5.374	9,6	92,4	10,8	3,2	-4,3
1995	467	5.039	5.543	9,3	90,9	-1,9	1,4	3,1
1996	458	3.733	4.108	12,3	90,9	-1,8	-25,9	-25,9
1997	327	3.694	3.901	8,9	94,7	-28,5	-1,1	-5,0
1998	711	4.725	5.113	15,0	92,4	117,0	27,9	31,1
1999	521	4.256	4.952	12,2	85,9	-26,7	-9,9	-3,1
2000	525	4.694	5.495	11,2	85,4	0,7	10,3	11,0
2001	1.024	6.293	6.854	16,3	91,8	95,3	34,1	24,7
2002	1.333	8.124	8.536	16,4	95,2	30,1	29,1	24,5
2003	1.535	9.259	9.787	16,6	94,6	15,2	14,0	14,7
2004	1.563	9.309	10.078	16,8	92,4	1,8	0,5	3,0
2005	1.669	9.818	11.436	17,0	85,9	6,8	5,5	13,5
2006	1.957	11.001	12.964	17,8	84,9	17,3	12,0	13,4
2007	2.208	13.258	15.580	16,7	85,1	12,8	20,5	20,2
2008	2.742	15.107	17.515	18,1	86,3	24,2	13,9	12,4
2009	2.747	14.956	17.471	18,4	85,6	0,2	-1,0	-0,3
Acumulat 1991-2009*	25.140	172.288	195.944	14,6	87,9	8,3	3,6	3,1

* En valors constants del 2009.

Font: anuaris estadístics Ministeri de Foment i INE.

talunya en el total regionalitzat (d'un 17,5%) i el pes de PIB (18,7%).

Per als propers anys també es preveu un elevat esforç inversor estatal a Catalunya en relació amb el conjunt de comunitats autònomes gràcies a l'obligació de compliment de la DA 3a de l'EAC i els seus mecanismes de compensació de saldos pendents.

En concret, per al 2011 no es preveu que les mesures d'austeritat estatals hagin d'afectar especialment Catalunya per comparació amb les altres comunitats

autònomes (entre 2009 i 2011 les inversions reals previstes s'han reduït un 32,8% a Catalunya i un 33,2% al conjunt de comunitats autònomes). Per al 2012 es preveu l'entrada en servei de tota la línia ferroviària d'alta velocitat Madrid-Barcelona-frontera francesa. Finalment, l'acord metodològic de la DA 3a de l'EAC preveu que el PGE 2015 consignarà, en el cas que n'hi hagués, el saldo total de desviacions dels set anys d'aplicació de la DA 3a de l'EAC mitjançant una transferència de capital a favor de la Generalitat.

Quadre 3

Inversions liquidades a Catalunya en aplicació de la disposició addicional tercera de l'Estatut d'autonomia de Catalunya (milions d'euros)			
	2007	2008	2009
Inversions reals sector públic administratiu estatal	555	835	886
Inversions reals sector públic empresarial estatal	1.979	2.230	2.316
Transferències de capital de l'Estat als ens territorials de Catalunya	498	413	827
Ajust abonament total del preu	120	-68	-92
A-Inversions liquidades a Catalunya	3.153	3.411	3.938
% inversions Catalunya sobre les totals regionalitzades	16,02%	15,65%	17,48%
Inversió liquidada a la base de càlcul (total inversions regionalitzades)	19.681	21.791	22.523
% PIB Catalunya en el total ¹	18,85%	18,72%	18,72%
B-Inversions a Catalunya en compliment de la DA 3a EAC (% PIB Catalunya sobre les inversions de la base de càlcul)	3.710	4.079	4.216
C-Compensació en peatges	62	69	59
Pendent (B-A-C)	495	599	219
D-Imputació al 2007 d'inversions 2008 ²	160	-160	
E-Acord compensatori ³	335		
Pendent després compensacions (B-A-C-D-E)	0	759	219

1. Segons les darreres dades de Comptabilitat Regional d'Espanya publicades per l'INE el 15 de setembre anterior a la presentació del projecte de pressupostos de l'any corresponent.

2. D'acord amb la clàusula 6 de la metodologia de la DA 3a de l'EAC, s'han d'aplicat a la liquidació del 2007 un total de 160,27 milions d'euros de transferències de capital reconegudes al 2008.

3. Acord de 8 de novembre de 2010 del Ministeri d'Economia i Hisenda i del Departament d'Economia i Finances.

Font: IGAE i Acord compensatori.